

<https://doi.org/10.34142/23129387.2024.71.09>

УДК 159.93

ORCID 0000-0002-1699-7859

ORCID 0000-0003-2971-1386

ORCID 0009-0004-3956-9314

ORCID 0009-0007-5245-4927

**ОПИТУВАЛЬНИК ЧЕСНОТ ОСОБИСТОСТІ:
АДАПТАЦІЯ МЕТОДИКИ(PVQ) PERSONAL VIRTUES
QUESTIONAIRE**

**Олексій Кузнецов^{1ABCD}, Вікторія Найчук^{2C}, Яна Верещинська^{3C}
Олена Журавська^{4E}**

1 - Харківський національний педагогічний університет імені Г.С.
Сковороди, Україна, доцент кафедри психології,
E-mail: oleksiy.kuznetsov@hnpri.edu.ua

2- Харківський національний педагогічний університет імені Г.С.
Сковороди, Україна, докторант,
E-mail naichukvv@gmail.com

3 - Харківський національний педагогічний університет імені Г.С.
Сковороди, Україна, доцент кафедри психології
E-mail: vereschinska.y@ukr.net

4- магістрант, Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К.Д. Ушинського, Україна
E-mail: zhuravska.o@ukr.net

Актуальність дослідження. Проблема опису структури особистості, її якостей та ресурсів у межах постнекласичної парадигми набуває нових можливостей. На сьогодні україномовної стандартизованої версії опитувальника особистісних чеснот не існує, що і визначило актуальність дослідження.

Мета – стандартизувати україномовну версію опитувальника VIA – особистісних чеснот.

Психометричну вибірку склали 234 особи, 18-63 років, рівномірно представлені жінками та чоловіками.

Висновки. Стандартизований опитувальник особистісних чеснот представлений 24 валідними та надійними шкалами, а саме: 1. Креативність: бажання реалізувати новими та продуктивними способами розуміння та створення різних об'єктів зовнішньої та внутрішньої реальності. 2. Допитливість: прагнення до

надситуативної діяльності. 3. *Неупередженість*: продумати речі та досліджувати їх з усіх боків. 4. *Любов до учіння*: набуття нових навичок, тем та набору знань. 5. *Передбачуваність (мудрість)*: здатність давати мудрі поради іншим; 6. *Мужність*: бажання домогтися роботи, розпочатої до кінця, незалежно від зовнішніх загроз, викликів, труднощів, ймовірності засудження в газах тісного середовища та небезпеки відхилення довідковою групою. 7. *Постійність (наполегливість, працьовитість)*: бажання до кінця своїх починань; *Наполегливість* у процесі діяльності, незважаючи на перешкоди. 8. *Цілісність (справжність, чесність)*: щирість самотійної справжності. 9. *Бадьорість (інтерес, ентузіазм, енергія, ентузіазм)*: досвід життя як низку захоплюючих енергійних подій. 10. *Любов*: афективний досвід тісних стосунків з іншими, особливо тими, в яких виражено почуття розлуки та догляду. 11. *Доброта (щедрість, освіта, турбота, співчуття, альтруїстична любов, "правильність")*: бажання зробити добрі вчинки для інших. 12. *Соціальний інтелект (емоційний інтелект, особистий інтелект)*: розуміння мотивів та почуттів інших людей та себе. 13. *Громадянськість (соціальна відповідальність, лояльність, оптимальність взаємодії)*: здатність працювати добре як член групи чи команди. 14. *Справедливість*: бажання розглянути дії всіх людей відповідно до концепцій справедливості та юридичної свідомості, не дозволяючи особистим відносинам впливати на рішення інших. 15. *Лідерство*: здатність затвердити членів групи, учасник якого він є, бажання досягти мети і в той же час, підтримує теплі відносини в групі. 16. *Прощення і милосердя*: прощення тих, хто помилився; прийняття недоліків інших; надання людям другий шанс; відсутність помсти. 17. *Покірність / скромність*: бажання не виставляти себе як центральну фігуру; Ставлення до себе, а також до будь-якого іншого. 18. *Розсудливість*: будьте обережні щодо ризикованих виборів; контроль невідповідні ризику; Бажання не говорити занадто багато і не робити дій, про які можна було б пошкодувати пізніше. 19. *Саморегуляція (самоконтроль)*: здатність регулювати власні почуття та діяльність; бути дисциплінованим; управління та емоційні реакції. 20. *Розуміння краси та досконалості (страх, здивування, пагорб)*: цінувати красу, досконалість та/або якість роботи, що виконується в різних сферах життя. 21. *Вдячність*: почуття розуміння та вдячності за добрі речі, які трапляються під час життєвого шляху людини. 22. *Надія (оптимізм, турбота про майбутнє, орієнтація на майбутнє)*: очікування найкращого в майбутньому та роботі, і в

житті. 23. Гумор (грайливість): бажання сміятися і дражнити; викликають посмішки в інших людей; легке сприйняття життєвих подій. 24. Духовність (релігійність, віра, рішучість): послідовні переконання щодо вищої мети, сенсу життя та значення Всесвіту.

Ключові слова: особистість, опитувальник, креативність, неупередженість, допитливість, прогностичність, хоробрість, соціальний інтелект, оптимізм, доброта, громадянськість, справедливість, лідерство, милосердя, скромність, розуміння краси, вдячність, надія, гумор, духовність.

Personality Virtue Questionnaire: Adaptation of PVQ

**Oleksiy Kuznetsov^{1ABCD}, Victoria Nychuk^{2C}, Yana Vereshchinskaya^{3C}
Elena Zhuravskaya^{4E}**

1 – H.S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University, Ukraine,
Associate Professor of the Department of Psychology,
E-mail: oleksiy.kuznetsov@hnpu.edu.ua

2- H.S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University, Ukraine,
doctoral student,
E-mail naichukvvvv@gmail.com

3 - H.S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University, Ukraine,
Associate Professor of the Department of Psychology E-mail:
vereschinska.y@ukr.net

4- student, South Ukrainian National Pedagogical University named
after K.D. Ushinsky, Ukraine E-mail: kramchenkova@ukr.net

The relevance of the study. The problem of describing the structure of personality, its qualities and resources within the post -classical paradigm is gaining new opportunities. Today, the Ukrainian -language standardized version of the questionnaire does not exist, which has determined the relevance of the study. The purpose is to standardize the Ukrainian-language version of the VIA questionnaire - personal virtues.

The psychometric sample was 234, 18-63 years old, evenly represented by women and men.

Conclusions. The standardized questionnaire of personal virtues is predetermined by 24 valid and reliable scales, namely: 1. Creativity: a desire to realize new and productive ways of understanding and creating different objects of external and internal reality. 2. Curiosity: The desire for superstitulative activity. 3. Impartiality: think through things and explore them from all sides. 4. Love for teaching: acquiring new skills, topics and a

set of knowledge. 5. Predictability (wisdom): the ability to give wise advice to others; 6. Courage: the desire to achieve work started to the end, regardless of external threats, challenges, difficulties, the likelihood of condemning in the gases of a close environment and the danger of deviation by the reference group. 7. Construction (perseverance, hard work): desire to the end of their endeavors; Persistence in the process of activity, despite obstacles. 8. Integrity (authenticity, honesty): the sincerity of independent authenticity. 9 cheerfulness (interest, enthusiasm, energy, enthusiasm): life experience as a number of fascinating vigorous events. 10. Love: Affective experience of close relationships with others, especially those in which a sense of separation and care are expressed. 11. Kindness (generosity, education, care, compassion, altruistic love, "correctness"): the desire to make good deeds for others. 12. Social intelligence (emotional intelligence, personal intelligence): understanding of other people's motives and feelings. 13. Civicality (social responsibility, loyalty, optimality of interaction): the ability to work well as a group or team member. 14. Justice: The desire to consider the actions of all people in accordance with the concepts of justice and legal consciousness without allowing personal relationships to influence the decisions of others. 15. Leadership: The ability to approve the members of the group whose participant is, the desire to achieve the goal and at the same time maintains a warm relationship in the group. 16. Forgiveness and mercy: forgiveness of those who were wrong; accepting the disadvantages of others; giving people a second chance; lack of revenge. 17. Handiness / modesty: a desire not to exhibit yourself as a central figure; Attitude towards oneself, as well as to any other. 18. Prudence: Be careful about risky elections; control of inappropriate risks; The desire not to speak too much and not to take actions that could be regretted later. 19. Self-regulation (self-control): the ability to regulate one's own feelings and activities; be disciplined; Management and emotional reactions. 20. Understanding beauty and perfection (fear, surprise, hill): appreciate beauty, perfection and/or quality of work performed in different spheres of life. 21. Grand of a sense of understanding and gratitude for the good things that happen during a person's life path. 22. Hope (optimism, care for the future, orientation for the future): expectation of the best in the future and work, and in life. .

Keywords: *personality, questionnaire, creativity, impartiality, curiosity, prognosis, courage, social intelligence, optimism, kindness, citizenship, justice, leadership, mercy, modesty, understanding of beauty, gratitude, hope, humor, spirituality.*

Вступ. Проблема опису структури особистості, її якостей та ресурсів у межах постнекласичної парадигми набуває нових можливостей. Л. Ашпінваль та У. Студінгер вважають доцільним аналіз людських ресурсів та якостей на більш глибокому та всебічному мета-рівні, аніж класичні факторні особистісні опитувальники. Автори вважають, що використання людських переваг дає можливість не тільки повернутися до попереднього рівня функціонування після переживання несприятливої ситуації, а й "збільшити та покращити особисті та соціальні досягнення" (Aspinwall & Staudinger, 2003)

За словами А. Лінлі та С. Херрінгтона, чесноти, або переваги - здатність відчувати, продумати та будувати свою поведінку таким чином, щоб забезпечити оптимальне функціонування при досягненні цілей (Linley, S. Harrington & N. Page).

М. Бакінгем і Д. Кліфтон визначають переваги як поєднання талентів (природно набуті зразки думок, почуттів та поведінки), знання (право власності на факти та набутий досвід) та навички (ступінь розвитку структури та етапів діяльності) (Buckingham, Marcus & Clifton, Donald, 2001).

К. Петерсон та М. Селігман визначають переваги як психологічні компоненти, тобто процеси або механізми, що визначають моральну оцінку чеснот (Peterson, & Seligman, 2004).

Цінності дії (VIA-ES) є найбільш систематичним підходом до вивчення переваг студентів (Peterson, & Seligman, 2004). Ця модель включає 24 переваги, які складають шість чеснот, створені в культурному контексті. Однак багато дослідників ставлять під сумнів кількість чеснот, пропонуючи одновимірні, тривимірні або чотиривимірні моделі (Brdar, I., & Kashdan, 2009; Macdonald, Bore & Munro, 2008; Shryack, Steger, Krueger & Kallie, 2010).

С. Макдональд та інші ставлять під сумнів надійність конструкції шести основних чеснот VIA. Вони виявили, що ці 24 переваги добре представлені в чотирьох -факторах, а не на шестифакторній моделі. Структуру переваг у VIA не вистачає

надійності факторів та регулювання потреб. Автори також запропонували 4 чесноти: позитивні (громадянство, любов, надія, гумор, інтерес та лідерство), інтелектуальність (творчість, сприйняття краси та досконалості, цікавість, любов до викладання, соціальний інтелект, мудрість і мужність), сумлінність (саморегуляція, наполегливість, наполегливість, критичність, чесність та розсудливість) та правильність (скромність/смирненість, справедливість, доброта, прощення, релігійність та вдячність) (Macdonald, Bore & Munro, 2008).

На сьогодні україномовної стандартизованої версії опитувальника особистісних чеснот не існує, що і визначило актуальність дослідження.

Мета – стандартизувати україномовну версію опитувальника VIA – особистісних чеснот.

Психометричну **вибірку** склали 234 особи, 18-63 років, рівномірно представлені жінками та чоловіками.

Результати. У таблиці 1 показано описові статистики та статистику альфа Кронбаха для пунктів шкали «Креативність».

Таблиця 1

**Описові статистики та надійність для шкали
«Креативність»**

	Середнє	Стд.відх.	Кореляція Пірсона	Альфа Кронбаха
1 Здатність придумати нові й оригінальні ідеї відрізняє мене від більшості людей	2,54	3,02	0,857	0,766
25. Коли кажуть мені, як потрібно зробити щось, я думаю про те, що це можна зробити іншим способом.	2,33	3,65	0,865	0,765
49 Мені подобається думати про те, як зробити звичні справи по-новому.	2,44	2,89	0,758	0,766
73 Я пишаюся своєю оригінальністю.	2,43	2,93	0,756	0,766

97 Я завжди придумую нові способи виконання звичних дій	2,56	3,15	0,815	0,766
121 Мої друзі кажуть, що мої ідеї нові й оригінальні.	2,21	3,02	0,745	0,765
145 Придумування нового є моєю сутністю.	2,23	3,41	0,876	0,764

Також було виявлено, що граничні значення норми для цієї шкали становлять 18-27 балів. Субшкала креативності (евристичності, винахідливості) спрямована на вивчення міри бажання реалізувати діяльність новими та продуктивними способами, розуміння та створення різних об'єктів зовнішньої та внутрішньої реальності.

У таблиці 2 показано описові статистики та статистику альфа Кронбаха для пунктів шкали «Допитливість».

Таблиця 2

**Описові статистики та надійність для шкали
«Допитливість»**

	Середнє	Стд. відх.	Кореляція Пірсона	Альфа Кронбаха
2. Де б я не знаходився, я завжди знаходжу щонебудь цікаве.	2,67	3,05	0,874	0,763
26 Мені не буває нудно	2,58	3,45	0,903	0,766
50 Багато людей кажуть, що я цікавий.	2,48	2,80	0,875	0,765
74 Один день не схожий на інший.	2,75	2,83	0,875	0,766
98. Я відчуваю сильне хвилювання в новій ситуації.	2,55	3,11	0,965	0,764
122 Я з нетерпінням чекаю настання кожного нового дня	2,37	3,07	0,874	0,766
146. Я можу знайти дещо цікаве в будь-якій ситуації.	2,59	3,44	0,872	0,764

Субшкала допитливості (інтересу, пошуку новизни, відкритості досвіду, експериментування) вивчає прагнення до над ситуативної активності. Граничні значення норми тут становлять 15-24 бали. У таблиці 3 показано описові статистики та статистику альфа Кронбаха для пунктів шкали «Неупередженість».

Таблиця 3

**Описові статистики та надійність для шкали
«Неупередженість»**

	Середнє	Стд.відх.	Кореляція Пірсона	Альфа Кронбаха
3. У мене широкі погляди на дійсність	2,61	3,08	0,868	0,764
27 Я завжди розглядаю навіть відомі проблеми з різних боків	2,56	3,44	0,913	0,766
51 Я приймаю рішення тільки тоді, коли в мене є всі факти.	2,43	2,82	0,870	0,766
75 Я високо оцінюю свою здатність думати критично.	2,77	2,82	0,815	0,766
99 Мої друзі вважають мене об'єктивним	2,53	3,13	0,961	0,766
123 Мої інтереси широкі	2,33	3,37	0,873	0,765
147 Я прочитав безліч різноманітних книг.	2,56	3,43	0,875	0,765

Також було виявлено, що граничні значення норми для цієї шкали становлять 16-25 балів. Субшкала неупередженості (розсудливості, критичного мислення) спрямована на вивчення схильності продумати речі та досліджувати їх з усіх боків, ретельного вивчення продукту інтелектуальної діяльності.

У таблиці 4 показано описові статистики та статистику альфа Кронбаха для пунктів шкали «Любов до учіння».

Таблиця 4

Описові статистики та надійність для шкали «Любов до учіння»

	Середнє	Стд.відх.	Кореляція Пірсона	Альфа Кронбаха
4. Я не втрачаю нагоди отримати нові знання.	2,56	3,22	0,862	0,764
28 Я люблю вивчати нове і незвичне.	2,63	3,42	0,923	0,766
52 Я відчуваю радісне хвилювання, коли вивчаю щось нове.	2,46	2,82	0,872	0,764
76 Щодня, я з нетерпінням чекаю можливості вчитися і розвиватися.	2,42	2,86	0,876	0,766
100. Я відчуватиму себе учнем протягом усього життя	2,56	3,65	0,966	0,765
124. Я знаходжу можливість навчитися чого-небудь.	2,21	3,47	0,873	0,766
148. Навіть у старому підручнику я знаходжу щось нове й цікаве	2,27	3,44	0,855	0,765

Також було виявлено, що граничні значення норми для цієї шкали становлять 17-27 балів. Субшкала любові до учіння спрямована на вивчення набуття нових навичок, тем та набору знань, будь то самостійно чи формально.

У таблиці 5 показано описові статистики та статистику альфа Кронбаха для пунктів шкали «Прогностичність».

Таблиця 5

**Описові статистики та надійність для шкали
«Прогностичність»**

	Середнє	Стд. відх.	Кореляція Пірсона	Альфа Кронбаха
5. Я розумію причини вчинків оточуючих мене людей.	2,63	3,55	0,916	0,766
29 Я знаю, як чинити в різних ситуаціях.	2,53	3,64	0,871	0,765
53 Незалежно від складності ситуації, я в змозі до неї пристосуватися.	2,41	2,87	0,845	0,766
77 У мене є здатність прогнозувати події.	2,21	2,93	0,933	0,764
101 Люди вважають мене мудрим не по роках	2,35	3,25	0,821	0,766
125 Я завжди в змозі тверезо дивитися на речі і бачити цілісну картину ситуації.	2,67	3,32	0,857	0,766
149 Я - оригінальний мислитель	2,56	3,31	0,789	0,764

Також було виявлено, що граничні значення норми для цієї шкали становлять 18-27 балів. Субшкала прогностичності (мудрості) вивчає здатність давати мудрі поради іншим; здатність розуміти суть того, що відбувається в навколишньому світі, у його внутрішньому світі та в міжособистісних стосунках.

У таблиці 6 показано описові статистики та статистику альфа Кронбаха для пунктів шкали «Хорообрість».

Таблиця 6

Описові статистики та надійність для шкали «Хорообрість»

	Середнє	Стд. відх.	Кореляція Пірсона	Альфа Кронбаха
6 Я не приймаю загальноприйнятую точку зору в ситуації тиску групи, якщо відчуваю свою правоту.	2,50	3,05	0,889	0,764
30 Незалежно від загальноприйнятої думки, я роблю те, що є більш важливим для мене.	2,30	3,35	0,885	0,766
54 Я не боюся стати непопулярним.	2,45	3,12	0,881	0,765
78 Я не боюся робити вчинки, які не зустрічають розуміння в оточуючих.	2,41	3,01	0,878	0,766
102 Я вважаю за краще діяти, тоді як інші говорять	2,51	3,31	0,877	0,766
126 Я завжди відстоюю свої переконання.	2,21	3,36	0,737	0,764
150. Я не намагаюся догодити керівництву, якщо краще знаю, як робити правильно.	2,29	3,34	0,773	0,765

Також було виявлено, що граничні значення норми для цієї шкали становлять 17-27 балів. Субшкала мужність (хорообрість) спрямована на виявлення бажання домогтися завершення розпочатої роботи, незалежно від зовнішніх загроз, викликів, труднощів, ймовірності осуду та небезпеки відхилення значущою групою.

У таблиці 7 показано описові статистики та статистику альфа Кронбаха для пунктів шкали «Постійність».

Таблиця 7

Описові статистики та надійність для шкали «Постійність»

	Середнє	Стд.відх.	Кореляція Пірсона	Альфа Кронбаха
7 Я не відкладаю вирішення завдань, що стоять переді мною, на потім.	2,65	3,56	0,779	0,765
31 Я доводжу до кінця розпочату справу.	2,55	3,35	0,985	0,766
55 Я - цілеспрямована людина.	2,43	2,85	0,829	0,766
79 Я завершую розпочату справу, незважаючи на перешкоди	2,72	2,97	0,987	0,765
103. Я - працьовитий.	2,51	3,14	0,679	0,766
127 Я не пасую перед труднощами.	2,38	3,42	0,932	0,765
151 Я ніколи не відхиляюся від мети, коли працюю.	2,53	3,40	0,979	0,766

Також було виявлено, що граничні значення норми для цієї шкали становлять 18-27 балів. Субшкала постійності (наполегливості, працьовитості) передбачає визначення наполегливості у процесі діяльності, незважаючи на перешкоди.

У таблиці 8 показано описові статистики та статистику альфа Кронбаха для пунктів шкали «Цілісність».

Таблиця 8

Описові статистики та надійність для шкали «Цілісність»

	Середнє	Стд. відх.	Кореляція Пірсона	Альфа Кронбаха
8. Я стримую свої обіцянки	2,63	3,55	0,870	0,766
32. Якщо у спілкуванні з ким-небудь виникають проблеми, я намагаюся їх обговорити, а не приховувати	2,48	3,63	0,705	0,766
56 Я вважаю, що чесність - основа довіри людини до інших людей і до самої себе.	2,48	3,09	0,821	0,766
80. Я кажу правду, навіть якщо це не вигідно.	2,15	2,90	0,888	0,765
104 Моїм обіцянкам можна довіряти.	2,51	3,05	0,678	0,765
128 Я зберігаю вірність своїм власним цінностям.	2,37	3,04	0,882	0,765
152 Я собою пишаюся.	2,31	3,47	0,870	0,763

Також було виявлено, що граничні значення норми для цієї шкали становлять 16-25 балів. Субшкала цілісності (справжності, чесності) спрямована на вивчення щирості самостійної справжності, відмови маніпулювати іншими.

У таблиці 9 показано описові статистики та статистику альфа Кронбаха для пунктів шкали «Життєрадісність».

Таблиця 9

**Описові статистики та надійність для шкали
«Життєрадісність»**

	Середнє	Стд. відх.	Кореляція Пірсона	Альфа Кронбаха
9 Більшість людей вважають мене оптимістом.	2,77	3,57	0,878	0,766
33. Мої друзі кажуть мені, що я вмію заряджати їх енергією.	2,57	3,34	0,885	0,766
57 Мій погляд на світ відображає мою справжню сутність.	2,68	2,70	0,821	0,765
81 Я люблю робити інших людей щасливими та радісними.	2,76	2,90	0,878	0,766
105 Мене стомлюють нудні люди.	2,55	3,74	0,974	0,766
129 Я завжди привітний із людьми, яких я щойно зустрів.	2,37	3,62	0,932	0,764
153 У мене багато життєвої енергії.	2,49	3,40	0,883	0,764

Також було виявлено, що граничні значення норми для цієї шкали становлять 18-27 балів. Субшкала життєрадісності (інтересу, ентузіазму, енергії, бадьорості) передбачає вивчення досвіду життя як низки захоплюючих енергійних подій; дає уявлення про міру відчуття себе живим і активованим.

У таблиці 10 показано описові статистики та статистику альфа Кронбаха для пунктів шкали «Любов».

Таблиця 10

Описові статистики та надійність для шкали «Любов»

	Середнє	Стд.відх.	Кореляція Пірсона	Альфа Кронбаха
10. Я готовий ризикнути, щоб виручити з біди близьку людину	2,54	3,45	0,809	0,765
34 Я не можу уявити собі життя без близьких стосунків.	2,35	3,30	0,780	0,765
58 Я знаходжу різні способи підбадьорити людей, які зневірилися.	2,43	2,84	0,820	0,766
82 Я - найважливіша людина в житті коханої людини.	2,47	2,90	0,804	0,766
106 Щоб члени сім'ї та близькі друзі не вчинили, ніщо не змусить мене припинити любити їх.	2,51	3,52	0,671	0,765
130 Я відчуваю присутність любові в моєму житті.	2,25	3,55	0,636	0,766
154 Я можу відкрито висловити любов.	2,53	3,52	0,863	0,766

Також було виявлено, що граничні значення норми для цієї шкали становлять 18-27 балів. Субшкала Любов спрямована на вивчення афективного досвіду тісних стосунків з іншими, особливо тими, в яких виражено почуття розлуки та догляду.

У таблиці 11 показано описові статистики та статистику альфа Кронбаха для пунктів шкали «Доброта».

Таблиця 11

Описові статистики та надійність для шкали «Доброта»

	Середнє	Стд.відх.	Кореляція Пірсона	Альфа Кронбаха
11. Я не можу відмовити в допомозі іншій людині	2,37	3,51	0,973	0,766
35 Я дійсно люблю робити маленькі послуги для друзів.	2,53	3,30	0,789	0,765
59 Я здатен повністю забути про себе, піключись про кохану людину.	2,43	2,79	0,921	0,765
83 Я не можу байдуже дивитися на страждання іншої людини.	2,71	2,92	0,774	0,766
107. Я безкорисливо допомагаю сусідам.	2,58	3,23	0,774	0,764
131 Я відвідую своїх друзів, коли вони хворі.	2,36	3,45	0,633	0,766
155 Я турбуюся про благополуччя інших, як про своє власне.	2,58	3,47	0,803	0,766
156 Я здатний відчувати те, що відчують інші люди.	2,62	3,57	0,809	

Також було виявлено, що граничні значення норми для цієї шкали становлять 18-27 балів. Субшкала Доброта (щедрість, турбота, співчуття, альтруїстична любов, "правильність") спрямована на вивчення бажання зробити добрі вчинки для інших. У таблиці 12 показано описові статистики та статистику альфа Кронбаха для пунктів шкали «Соціальний інтелект».

Таблиця 12

Описові статистики та надійність для шкали «Соціальний інтелект»

	Середнє	Стд.відх.	Кореляція Пірсона	Альфа Кронбаха
12.Я добре розумію міміку співрозмовника.	2,55	2,55	0,979	0,766
36 Я можу розуміти людей без слів.	2,54	2,76	0,795	0,766
60 Мені жаль, що я не можу допомогти усім бездомним кошенятам	1,57	3,89	0,05	0,766
84 Я добре розумію, що відчують люди, які втратили близьких.	2,01	2,57	0,21	0,764
108. Я можу ясно передбачити результат ситуації спілкування зі співрозмовником.	2,46	2,76	0,985	0,766
132 Я можу зрозуміти причини своїх успіхів і неуспіхів	2,56	2,11	0,321	0,765
156 Я здатний відчувати те, що відчують інші люди	2,98	2,65	0,225	0,765

Також було виявлено, що граничні значення норми для цієї шкали становлять 18-27 балів. Субшкала Соціальний інтелект (емоційний інтелект, особистий інтелект) передбачає розуміння мотивів та почуттів інших людей та себе.

Таблиця 13

**Описові статистики та надійність для шкали
«Громадянськість»**

	Середнє	Стд.відх.	Кореляція Пірсона	Альфа Кронбаха
13. Я відчуваю себе винуватим, коли я неправий	2,57	3,59	0,873	0,764
37. Мені справді подобається відчувати себе частиною спільноти.	2,53	3,39	0,700	0,766
61 Я знаю, що хоче почути від мене співрозмовник.	2,46	2,90	0,820	0,766
85 У групі я працюю краще, ніж поодинці.	2,75	2,89	0,873	0,765
109 Я ніколи не дозволяю говорити погано про мою групу стороннім.	2,53	3,38	0,679	0,766
133. Для мене важливо підтримувати гармонію в межах моєї групи	2,34	3,33	0,631	0,765
157 Я підтримую своїх товаришів по команді всіх без винятку.	2,54	3,40	0,874	0,766

Також було виявлено, що граничні значення норми для цієї шкали становлять 18-27 балів. Субшкала громадянськості (соціальна відповідальність, лояльність, оптимальність взаємодії) вивчає здатність працювати добре як член групи чи команди; лояльність до групових цінностей. У таблиці 14

показано описові статистики та статистику альфа Кронбаха для пунктів шкали «Справедливість».

Таблиця 14

**Описові статистики та надійність для шкали
«Справедливість»**

	Середнє	Стд.відх.	Кореляція Пірсона	Альфа Кронбаха
14. Для мене важливо, щоб усі члени групи були рівні.	2,51	3,43	0,873	0,766
38. Керівник повинен ставитися до всіх підлеглих однаково добре незалежно від досвіду їхньої роботи.	2,39	3,75	0,785	0,765
62 . Я поважаю всіх людей незалежно від їхнього становища в суспільстві.	2,45	2,83	0,826	0,766
86 Загальні права людини важливі для мене.	2,47	2,90	0,874	0,766
110 Для мене важливо чинити по справедливості.	2,58	3,14	0,674	0,764
134 Я прагну виходити з принципів справедливості та рівності	2,28	3,66	0,636	0,764
158 Я відмовляюся взяти гроші за роботу, яку я не зробив.	2,26	3,01	0,896	0,766

Також було виявлено, що граничні значення норми для цієї шкали становлять 18-27 балів. Субшкала справедливості передбачає вивчення бажання розглянути дії всіх людей відповідно до концепцій справедливості та юридичної свідомості, не дозволяючи особистим відносинам впливати на

рішення інших. У таблиці 15 показано описові статистики та статистику альфа Кронбаха для пунктів шкали «Лідерство».

Таблиця 15

Описові статистики та надійність для шкали «Лідерство»

	Середнє	Стд.відх.	Кореляція Пірсона	Альфа Кронбаха
15 Я не пропускаю зборів того колективу, за діяльність якого я несу відповідальність.	2,80	3,57	0,871	0,766
39 Є люди в моєму житті, про благополуччя яких я дбаю як про своє власне	2,48	3,32	0,799	0,765
63 Одна з моїх якостей - допомагати людям працювати разом у групі, не зважаючи на їхні відмінності.	2,48	2,79	0,829	0,766
87 Я дуже добре планую дії групи	2,74	2,94	0,824	0,766
111 Якщо я організовую діяльність колективу, я звертаю увагу насамперед на встановлення добрих стосунків.	2,54	3,05	0,670	0,765
135 Я вважаю, головною людською якістю є вміння працювати на спільну мету.	2,33	3,28	0,631	0,766
159. Мої друзі завжди кажуть мені, що я - сильний, але справедливий лідер.	2,52	3,38	0,872	0,765

Також було виявлено, що граничні значення норми для цієї шкали становлять 18-27 балів. Субшкала лідерства вивчає

здатність затвердити членів своєї групи, бажання досягти групової мети, підтримувати теплі відносини в групі. У таблиці 16 показано описові статистики та статистику альфа Кронбаха для пунктів шкали «Милосердя».

Таблиця 16

Описові статистики та надійність для шкали «Милосердя»

	Середнє	Стд. відх.	Кореляція Пірсона	Альфа Кронбаха
16 Якщо хтось обходить мене погано, я не прагну йому помститися.	2,37	3,55	0,888	0,766
40. Багато людей поводяться неправильно, але від цього вони не перестають бути людьми.	2,53	3,32	0,885	0,765
64 Є люди, яких я приймаю, незважаючи на їхні недоліки	2,48	2,79	0,831	0,766
88 Я завжди дозволяю іншим залишати свої помилки в минулому і почати все заново.	2,74	2,94	0,870	0,765
112 Я думаю, що краще прощати і забувати неприємності.	2,52	3,05	0,671	0,764
136 Уміння прощати необхідне для будь-якої здорової людини.	2,32	3,02	0,635	0,766
160 Я зазвичай бажаю дати комусь шанс відшкодувати заподіяну шкоду.	2,49	3,44	0,854	0,764

Також було виявлено, що граничні значення норми для цієї шкали становлять 18-27 балів. Субшкала милосердя вивчає міру прощення тих, хто помилився; прийняття недоліків інших;

надання людям другий шанс; відсутність помсти. У таблиці 17 показано описові статистики та статистику альфа Кронбаха для пунктів шкали «Скромність».

Таблиця 17

Описові статистики та надійність для шкали «Скромність»

	Середнє	Стд.відх.	Кореляція Пірсона	Альфа Кронбаха
17 Якщо в гостях мені запропонують незвичну їжу, я не буду від неї відмовлятися.	2,70	3,51	0,874	0,766
41 Я не з тих людей, які випендюються	2,51	3,30	0,783	0,764
65 Я цілком можу обходитися тільки найнеобхіднішим	2,68	2,72	0,821	0,766
89. Я не хвалюся своїми успіхами.	2,72	2,93	0,870	0,764
113 Я пишаюся тим, що я - звичайна людина	2,54	3,08	0,671	0,766
137 Я можу без проблем дотримуватися посту.	2,35	3,09	0,604	0,766
161 Я рідко привертаю увагу безпосередньо до себе	2,41	3,34	0,800	0,765

Також було виявлено, що граничні значення норми для цієї шкали становлять 18-27 балів. Субшкала скромності вивчає покірність, бажання не виставляти себе як центральну фігуру. У таблиці 18 показано описові статистики та статистику альфа Кронбаха для пунктів шкали «Розсудливість».

Таблиця 18

**Описові статистики та надійність для шкали
«Розсудливість»**

	Середнє	Стд. відх.	Кореляція Пірсона	Альфа Кронбаха
18 Я нікому не завдавав шкоди навмисно	2,58	3,65	0,779	0,764
42. Я не роблю необачних вчинків.	2,37	3,32	0,884	0,766
66 Я думаю перш, ніж говорити.	2,48	2,39	0,721	0,766
90 Мої друзі вважають, що я ретельно планую, що сказати і що зробити	2,46	2,92	0,872	0,765
114 Я уникаю ситуацій, які потенційно небезпечні.	2,52	3,15	0,774	0,765
138 Я ретельно зважую всі "за" і "проти"	2,29	3,15	0,637	0,766
162 У мене зрілі уявлення про життя.	2,27	3,40	0,773	0,766

Також було виявлено, що граничні значення норми для цієї шкали становлять 18-27 балів. Ця субшкала вивчає обережність щодо ризикованих виборів; контроль невідповідні ризику; бажання не говорити занадто багато і не робити дій, про які можна було б пошкодувати пізніше.

У таблиці 19 показано описові статистики та статистику альфа Кронбаха для пунктів шкали «Саморегуляція».

Таблиця 19

**Описові статистики та надійність для шкали
«Саморегуляція»**

	Середнє	Стд. відх.	Кореляція Пірсона	Альфа Кронбаха
19 Я непогано справляюся з емоціями і швидко забуваю минулі образи.	2,48	3,77	0,845	0,764
43 Я вмію стримувати емоції	2,37	3,39	0,784	0,765
67 Я - дуже дисциплінована людина	2,49	2,74	0,820	0,766
91. Я стримую прояви своїх емоцій.	2,44	2,64	0,870	0,765
115 Я не втрачаю присутності духу.	2,54	3,35	0,643	0,766
139 Я продумую наслідки перш, ніж я буду діяти.	2,20	3,02	0,637	0,766
163 Я справляюся зі своїми страхами	2,29	3,43	0,855	0,766

Також було виявлено, що граничні значення норми для цієї шкали становлять 18-27 балів. Субшкала саморегуляція (самоконтроль): здатність регулювати власні почуття та діяльність; бути дисциплінованим; самоуправління та керування власними емоційними реакціями. У таблиці 20 показано описові статистики та статистику альфа Кронбаха для пунктів шкали «Розуміння краси».

Таблиця 20

Описові статистики та надійність для шкали «Розуміння краси»

	Середнє	Стд.відх.	Кореляція Пірсона	Альфа Кронбаха
20. Жити серед красивих речей - найважливіше для мене	2,27	3,82	0,874	0,766
44. Мені подобається перебувати в красивих місцях.	2,78	3,45	0,785	0,765
68 Я відчуваю глибокі емоції, коли я бачу красиві речі.	2,47	3,49	0,801	0,766
92 Я бачу красу, яку інші люди не помічають, проходячи повз.	2,71	3,33	0,871	0,765
116 Мене залишає безмовною краса, зображена в кіно.	2,25	3,75	0,673	0,766
140 Я часто думаю про красу навколишнього світу.	2,33	3,42	0,647	0,764
164. Я дуже ціную всі форми мистецтва.	2,12	3,50	0,866	0,766

Також було виявлено, що граничні значення норми для цієї шкали становлять 18-27 балів. Субшкала Розуміння краси та досконалості (страх, здивування, пагорб) вивчає вміння цінувати красу, досконалисть та/або якість роботи, що виконується в різних сферах життя. У таблиці 21 показано описові статистики та статистику альфа Кронбаха для пунктів шкали «Вдячність».

Таблиця 21

Описові статистики та надійність для шкали «Вдячність»

	Середнє	Стд. відх.	Кореляція Пірсона	Альфа Кронбаха
21 Я відчуваю глибоку вдячність перед людьми, які зробили мені добро.	2,61	3,54	0,872	0,764
45 Батьки для мене зробили дуже багато	2,52	3,42	0,777	0,765
69 У важкі часи я згадую тих людей, які мені допомогли.	2,43	2,78	0,822	0,766
93 Якщо я отримую подарунок, я завжди даю знати людині, що я оцінив цей вчинок.	2,72	2,98	0,873	0,766
117 Я - надзвичайно вдячна людина.	2,54	3,35	0,646	0,766
141 Я готовий ризикнути заради порятунку тих людей, які мені зробили добро.	2,47	3,42	0,645	0,765
165 Я відчуваю себе вдячним за те, що я отримав у житті.	2,54	3,46	0,899	0,766

Також було виявлено, що граничні значення норми для цієї шкали становлять 18-27 балів. Субшкала Вдячність: почуття розуміння та вдячності за добрі речі, які трапляються під час життєвого шляху людини. У таблиці 22 показано описові статистики та статистику альфа Кронбаха для пунктів шкали «Надія».

Таблиця 22

Описові статистики та надійність для шкали «Надія»

	Середнє	Стд. відх.	Кореляція Пірсона	Альфа Кронбаха
22. Я сподіваюся на сприятливий результат	2,69	3,51	0,872	0,763
46. Я ніколи не боюся завтрашнього дня.	2,58	3,30	0,784	0,762
70 Незважаючи на труднощі, я сподіваюся, що в майбутньому буде все добре.	2,47	2,09	0,811	0,766
94 Я сподіваюся надалі підвищити свої досягнення в усіх видах діяльності.	2,75	2,74	0,871	0,766
118 Якщо я отримую погану оцінку, я планую домогтися більшого успіху.	2,55	3,35	0,611	0,765
142 У мене є життєвий план на наступні п'ять років.	2,35	3,02	0,844	0,766
166 Я знаю, що обов'язково реалізую поставлені перед собою цілі	2,54	3,43	0,787	0,765

Також було виявлено, що граничні значення норми для цієї шкали становлять 18-27 балів. Субшкала Надія (оптимізм, турбота про майбутнє, орієнтація на майбутнє]: очікування найкращого в майбутньому та роботі, і в житті. У таблиці 23 показано описові статистики та статистику альфа Кронбаха для пунктів шкали «Гумор».

Таблиця 23

Описові статистики та надійність для шкали «Гумор»

	Середнє	Стд. відх.	Кореляція Пірсона	Альфа Кронбаха
23 Коли мої друзі перебувають у похмурому настрої, я намагаюся вивести їх із нього	2,63	2,82	0,819	0,764
47 Я не звик стримувати сміх.	2,57	2,65	0,781	0,766
71 Я не упусти можливості відвідати веселий захід.	2,43	2,89	0,821	0,764
95 Я люблю приколюватися над оточуючими.	2,76	2,83	0,872	0,765
119 Я намагаюся додати трохи гумору в те, що я роблю	2,55	3,25	0,624	0,766
143 Я не дозволяю похмурій ситуації вбивати моє почуття гумору.	2,32	3,02	0,636	0,766
167 У мене велике почуття гумору.	2,52	3,31	0,863	0,766

Також було виявлено, що граничні значення норми для цієї шкали становлять 19-28 балів. Субшкала Гумор (грайливість): бажання сміятися і дражнити; викликають посмішки в інших людей; легке сприйняття життєвих подій. У таблиці 24 показано описові статистики та статистику альфа Кронбаха для пунктів шкали «Духовність».

Таблиця 24

Описові статистики та надійність для шкали «Духовність»

	Середнє	Стд. відх.	Кореляція Пірсона	Альфа Кронбаха
24 Я - духовна людина	2,04	3,72	0,879	0,765
48 Я завжди цікавився проблемами духовного зростання.	2,06	3,75	0,785	0,766
72 Мене цікавили проблеми сутності людини	2,40	3,39	0,821	0,766
96 Моє життя підпорядковане вищій меті.	2,11	3,73	0,874	0,766
120 Я неодноразово проводив щонайменше 30 хвилин у молитві, роздумах або медитації.	2,03	3,30	0,674	0,766
144 Моя віра робить мене самим собою.	2,11	3,42	0,632	0,765
168 Я вважаю, що в кожній людині є призначення	2,21	3,55	0,873	0,765

Також було виявлено, що граничні значення норми для цієї шкали становлять 18-27 балів. Субшкала Духовність (релігійність, віра, рішучість) вивчає послідовні переконання щодо вищої мети, сенсу життя та значення Всесвіту.

Висновки. Стандартизований опитувальник особистісних чеснот представлений 24 валідними та надійними шкалами, а саме: 1. Креативність: бажання реалізувати новими та продуктивними способами розуміння та створення різних об'єктів зовнішньої та внутрішньої реальності. 2. Допитливість: прагнення до надситуативної діяльності. 3. Неупередженість: продумати речі та досліджувати їх з усіх боків. 4. Любов до

учіння; набуття нових навичок, тем та набору знань. 5. Передбачуваність (мудрість): здатність давати мудрі поради іншим; 6. Мужність: бажання домогтися роботи, розпочатої до кінця, незалежно від зовнішніх загроз, викликів, труднощів, ймовірності засудження в газах тісного середовища та небезпеки відхилення довідковою групою. 7. Постійність (наполегливість, працьовитість): бажання до кінця своїх починань; Наполегливість у процесі діяльності, незважаючи на перешкоди. 8. Цілісність (справжність, чесність): щирість самостійної справжності. 9. Бадьорість (інтерес, ентузіазм, енергія, ентузіазм): досвід життя як низку захоплюючих енергійних подій. 10. Любов: афективний досвід тісних стосунків з іншими, особливо тими, в яких виражено почуття розлуки та догляду. 11. Доброта (щедрість, освіта, турбота, співчуття, альтруїстична любов, "правильність"): бажання зробити добрі вчинки для інших. 12. Соціальний інтелект (емоційний інтелект, особистий інтелект): розуміння мотивів та почуттів інших людей та себе. 13. Громадянськість (соціальна відповідальність, лояльність, оптимальність взаємодії): здатність працювати добре як член групи чи команди. 14. Справедливість: бажання розглянути дії всіх людей відповідно до концепцій справедливості та юридичної свідомості, не дозволяючи особистим відносинам впливати на рішення інших. 15. Лідерство: Здатність затвердити членів групи, учасник якого він є, бажання досягти мети і в той же час, підтримує теплі відносини в групі. 16. Прощення і милосердя: прощення тих, хто помилився; прийняття недоліків інших; надання людям другий шанс; відсутність помсти. 17. Покірність / скромність: бажання не виставляти себе як центральну фігуру; Ставлення до себе, а також до будь-якого іншого. 18. Розсудливість: будьте обережні щодо ризикованих виборів; контроль невідповідні ризики; Бажання не говорити занадто багато і не робити дій, про які можна було б пошкодувати пізніше. 19. Саморегуляція (самоконтроль): здатність регулювати власні почуття та діяльність; бути дисциплінованим; управління та емоційні реакції. 20. Розуміння краси та досконалості (страх, здивування,

пагорб): цінувати красу, досконалість та/або якість роботи, що виконується в різних сферах життя. 21. Вдячність: почуття розуміння та вдячності за добрі речі, які трапляються під час життєвого шляху людини. 22. Надія (оптимізм, турбота про майбутнє, орієнтація на майбутнє]: очікування найкращого в майбутньому та роботі, і в житті. 23. Гумор (грайливість): бажання сміятися і дражнити; викликають посмішки в інших людей; легке сприйняття життєвих подій. 24. Духовність (релігійність, віра, рішучість): послідовні переконання щодо вищої мети, сенсу життя та значення Всесвіту.

Література:

Aspinwall L. G. & Staudinger U. M. (2003). A psychology of human strengths: Fundamental questions and future directions for a positive psychology. Washington, DC: APA Books. 2003.

Brdar, I., & Kashdan, T. B. (2009). Character strengths and well-being in Croatia: An empirical investigation of structure and correlates. *Journal of Research in Personality*, 2009. № 44, pp. 136-148.

Buckingham, Marcus & Clifton, Donald O. (2001). *Now, Discover Your Strengths*. New York: The Free Press. 2001.

Linley, S. Harrington & N. Page (Eds.). *Oxford handbook of positive psychology and work*. New York: Oxford University Press.

Macdonald C, Bore M, Munro D. (2008). Values in Action Scale and the Big 5: An empirical indication of structure. *Journal of Research in Personality*. 2008. №42, pp. 787-799.

Peterson, C. and Seligman, M. (2004). *Character Strengths and Virtues: A Handbook and Classification*. New York: Oxford University Press. 2004

Shryack, J., Steger, M.F., Krueger, R.F. & Kallie, C.S. (2010). The Structure of virtue: An empirical investigation of the dimensionality of the virtues in action inventory of strengths. *Personality and Individual Differences*, 2010. №48, pp. 714-719.